

‘Belangrijk om boven kritisch vochtgehalte te blijven’

Mark Timmerman geeft uitleg over belang watermanagementproducten

De meeste greenkeepers en fieldmanagers weten dat het gebruik van *wetting agents* veel voordelen heeft, zoals het voorkomen van droogteschade op de greens. Daarnaast zorgen *wetting agents* voor de afvoer van overtollig water en een goede luchtbalans in de bodem. Met de toenemende klimaat-extremen wordt toepassing van dit product steeds urgenter, betoogt Mark Timmerman.

Auteur: Wijnand Meijboom

‘Eigenlijk is het gebruik van de term *wetting agent* tegenwoordig een beetje als vloeken in de kerk. We spreken nu liever van watermanagementproducten’, zegt Timmerman. Hij is directeur van Prograss. Dit bedrijf verkoopt niet alleen producten voor het onderhoud van gras, maar vindt de overdracht van kennis net zo belangrijk. Dit uit zich onder andere tijdens klantcontacten en in de organisatie van webinars en lezingen. Zo houdt Timmerman op de komende regiodag noord van de NGA een lezing over watermanagement. Ook voor de lezers van dit vakblad legt hij graag uit wat de functie van een watermanagementproduct is.

WATERMANAGEMENT

Valkuil

In zijn kantoor in Zeewolde benadrukt hij hoe belangrijk het is om op tijd een *wetting agent* te gebruiken. 'Het is een valkuil om het product te laat in het voorjaar toe te passen. Droogteperiodes die resulteren in een te droge toplaag kunnen namelijk al vroeg in het jaar optreden. Als je wilt profiteren van de preventieve werking, moet je een watermanagement-product al toepassen tijdens een natte periode in december of januari. Als je te laat begint, bestaat het risico dat je het in het seizoen te vaak moet doen en dat kost natuurlijk extra geld.'

Tot begin jaren negentig was er in Nederland nog geen bedrijf dat specifiek producten voor de aanleg en het onderhoud van golfbanen verkocht. Prograss sprong in dit gat en introduceerde de *wetting agent* van het merk Primer in Nederland. 'Dankzij contacten in Engeland ontdekten wij dit product. Ook in die tijd waren er droogteplekken op greens, maar was er nog geen goede oplossing. Dit product kon het probleem oplossen en voorkomen', zo blikt Timmerman terug.

Juiste verhouding

Het product uit die tijd is niet te vergelijken met bijvoorbeeld Aqua Premium, dat nu door Prograss verkocht wordt. Timmerman: 'De toegepaste chemie is totaal anders. Het gaat nu veel meer om de waterverdeling in de toplaag. Het product kan water afvoeren en vasthouden en zorgt op die manier voor een juiste verhouding tussen water en lucht.' Regelmatige toepassing heeft niet alleen een preventieve werking, maar verhoogt ook het herstellend vermogen van het gras. 'Het afgelopen jaar was dit duidelijk te zien op golfbanen waar dit product wordt toegepast, toen er eindelijk weer regen viel na de lange droogteperiode', herinnert Timmerman zich.

Scheikundig proces

De specifieke eigenschappen van de *wetting agent* hangen sterk samen met de structuur van de moleculen. Timmerman: 'Het is een ingewikkeld scheikundig proces, dat vormgegeven is door de techneut dr. S. Kostka. Hij heeft er ook patent op. Hij werd getriggerd door de klimaatverandering om een nog beter product te maken dat zorgt voor een goed vochtgehalte in de grond.' Het is dan ook niet gek dat *wetting agents* niet alleen op golfbanen, maar ook steeds vaker op sportvelden en zelfs in dijklichamen worden toegepast. 'Dijklichamen kun-

nen ook uitdrogen en worden dan na regenval soms moeilijk weer vochtig. Daardoor worden ze lichter en kwetsbaar. Door het gebruik van *wetting agents* wordt een dijkdoorbraak bij aanhoudende droogte voorkomen.'

Timmerman: 'Elke grondsoort heeft een zogenoemd kritisch vochtgehalte. Het is belangrijk om hier boven te blijven. Ik vergelijk het wel eens met planten die in de vensterbank staan en na de vakantie uitgedroogd zijn. Het water dringt dan niet meer in de grond. Je moet ze een tijd helemaal onderdompelen om de uitgedroogde aarde te herstellen. Een green kun je natuurlijk niet een tijd onder water zetten, dus is het belangrijk om die grens niet te overschrijden. *Wetting agents* zorgen ervoor dat dit niet kan gebeuren.' Aangezien het kort gemaaid gras op greens extra gevoelig is voor droogte, is de toepassing van *wetting agents* bij veel golfbanen inmiddels standaard in het onderhoudsprogramma opgenomen. 'Er wordt nogal

eens vergeten dat ze ook bij nat weer een belangrijke functie hebben, namelijk om water af te voeren. Uiteindelijk zorgen ze voor minder waterverbruik en dat is handig bij de steeds vaker voorkomende onttrekkingsverboden.'

Ideaal vochtgehalte

Watermanagement op golfbanen blijft ingewikkeld. Elk type grond heeft weer een andere gevoeligheid voor bijvoorbeeld waterafstotendheid. Vettige stoffen rond zandkorrels kunnen ervoor zorgen dat water niet makkelijk in de grond doordringt. 'Uit Amerikaans onderzoek is gebleken dat dit al kan optreden als dit slechts bij 3 procent van de gronddeeltjes het geval is', weet Timmerman. 'Voor de groei van een grasplant is het ideale vochtgehalte anders dan voor bijvoorbeeld een green. Gemiddeld wordt door greenkeepers aangestuurd op een gehalte van 10 tot 20 procent. Een *wetting agent* voorkomt in elk geval dat het kritische vochtgehalte bereikt wordt. Doorgaans is gebruik om de

'Wij constateren dat de kwaliteit van het water slechter wordt'

Waterfingers: water 'loopt' over een green, zonder te infiltreren

vier tot zes weken voldoende. Greenkeepers gebruiken uiteindelijk ook hun eigen ervaring en referentiewaardes om tot een goede toepassing te komen.'

Beter bodemleven

De werking van *wetting agents* is jarenlang onderzocht door Alterra in Wageningen. Zo zijn proeven gedaan met verschillende formuleringen op De Pan en De Rosendaelsche. Timmerman: 'Het leuke van dit onderzoek was dat naast de vochtregulerende werking ook ontdekt werd dat *wetting agents* zorgen voor een beter bodemleven, omdat er meer voeding in de bodem beschikbaar komt. Dit neveneffect werd nog weleens onderschat. Nu het bekend is, worden *wetting agents* ook steeds meer toegepast op fairways, stadionvelden en amateurvelden in de doorzaaiperiodes en bij groot onderhoud.'

De verwerking op sportvelden is vaak wel anders dan op golfbanen, vertelt Timmerman. Omdat veel sportveldbeheerders niet beschikken over een spuitmachine, worden er ook *wetting agents* toegevoegd aan meststoffen, zoals

de Culterra-meststoffen van Prograss. Verder zijn ze goed mengbaar met andere producten, zodat ze in dezelfde werkgang gebruikt kunnen worden. En op graszaden van DLF waaraan Pronitro is toegevoegd, zorgen *wetting agents* voor voldoende vocht bij het ontkiemende grasplantje.

Organische bron

Aangezien er nieuwe wetgeving op komst is waarbij bepaald wordt dat producten voor de bodem sneller afbreekbaar moeten zijn, staat ook de ontwikkeling van *wetting agents* niet stil. Zo heeft Prograss een nieuw product dat gebaseerd is op een organische bron. Dit keer gaat het om een infiltrant met de naam Aquaflow, die ervoor zorgt dat water sneller door de grond opgenomen kan worden. Timmerman verwacht niet dat de nieuwe wetgeving gevolgen heeft voor alle producten van Prograss. 'Als het nodig is, zoeken wij naar alternatieven, maar dat hoeft zeker niet voor alle producten.'

Tot slot wijst Timmerman nog op het belang van het gebruik van kwalitatief goed water. 'Wij constateren dat de kwaliteit van het water

slechter wordt, zeker in bepaalde periodes in het groeiseizoen. Daardoor blijven er meer schadelijke stoffen achter die in dit water zitten. Je ziet het niet, maar merkt wel de effecten.' Zijn advies is dan ook om het te gebruiken water te laten onderzoeken. 'Golfbanen die een bron gebruiken, hebben dit soms nog nooit laten onderzoeken. Ook wie oppervlaktewater onttrekt, doet er verstandig aan de kwaliteit te checken. Een veelvoorkomend probleem is een te hoge zuurgraad, terwijl die wel belangrijk is bij bladvoeding. Ook dergelijke problemen zijn eenvoudig op te lossen door de juiste producten aan het water toe te voegen', zo besluit Timmerman.

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!

Met een waterdruppeltest is de waterafstotendheid eenvoudig te bepalen.